

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

DE || LIBERTATE || CHRISTIANA ||

Lensaeus, Johannes

Antverpiae, 1590

Capvt XIII. Quanta diuini verbi sapientia reluceat in opere humanæ
liberationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46059](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46059)

enim hoc, inquit Augustinus in Psalmum 71. efficere potuit vel cuiusquam virtus, vel quisquam homo iustus, vel aliquis angelus.

CAPVT XIII.

*Quanta diuini verbi sapientia reluceat in opere
humana liberationis.*

SED quo plenius mysterij huius magnitudo perspicatur, operæpretium fuerit, diuinæ sapientiæ, qua nostræ redemptionis opus executus est Dei filius, quoad nostra quiuerit imbecillitas, contemplari rationem. Neque enim de nihilo esse censendum est, quod Dei Filius peculiariter in sacris literis Sapientiæ nomine crebrò designetur. Nam cum pronunciatur in scripturis vel narratur aliquid de Sapientia, siue dicente ipsa, siue cum de illa dicitur, Filius nobis potissimum insinuatur, inquit Augustinus. Exempla sunt, velut in Evangelio: Propterea Sapientia Dei dixit, Ecce ego mitto ad vos Prophetas, &c. Quo loco de seipso sic loqui Dei Filium, ex Matthæo constat: apud quem hoc ita expressum est, vt Christus ipse loqui significetur: Ecce ego mitto ad vos, &c. Item: Iustificata est sapientia à filiis suis: id est, ego ipse qui Dei sum Sapientia. Et in epistola priore ad Corinthios, dicitur Christus Dei virtus & Sapientia. Ac rursus, Qui factus est, inquit Paulus, nobis sapientia. In veteri quoque Instrumeto multa sunt loca, vt Prouerbiorum 8. & 9. Sapientiæ 7. 9. & 10. Per sapientiam, inquit, sanati sunt, quicumque placuerunt tibi: id est, per Christum incarnatum. Ecclesiastici quoque vigesimo quarto, & Baruch. tertio id ipsum non obscure significatum reperias. Quænam igitur rogo hinc diuinæ Sapientiæ subtilitas? Principio magnæ apud homines sapientiæ putatur esse consilium, si tectis & occultis insidiis, versutus hostis capiatur. hoc autem consilio vsus est Dei Filius, ad diabolum circumueniendum. Siquidem assumptæ in eo naturæ

Cap. 3. lib. 9.
de Trinit.

Cap. 1.

infr-

infirmas, potentiam deitatis: forma serui, maiestatem Dei abscondit. Communicauit, Paulo teste, carni & sanguini: mortalís ac miser inter mortales versatus est, per omnia nostri similis absque peccato. Quis hominem illum, facílè fuisset suspicatus mundi esse redemptorem? quónam modo vel diabolus persuadere sibi potuisset, hunc captiuitatem humani generis soluturum, qui ipse de numero vitiosorum & captiuorum esse videretur? vnde Leo Serm. 2. de Natiuitate, Virtutem, inquit, inseparabilis à suo homine deitatis, per velamen nostrę infirmitatis abscondit. Illusa est securi hostis astutia, qui natiuitatem pueri, in salutem generis humani procreati, non aliter sibi quàm omnium nascentium putauit obnoxiam. Vidit enim vagientem atque lacrymantem, vidit pannis inuolutum, circumcissioni subditum, & legalis sacrificij oblatione perfunctum. Agnouit deinceps solita pueritię incrementa, & vsque in viriles annos de naturalibus non dubitauit augmentis. Inter hæc, intulit contumelias, multiplicauit iniurias, adhibuit maledicta, opprobria, blasphemias, conuitia: omnem postremò in ipsum vim sui furoris effudit. omnia tentamentorum genera percurrit, & sciens quo humanam naturam infecisset veneno, nequaquam credidit primæ transgressionis exfortem, quem tot documētis didicit esse mortalem. Et beatus Ambrosius, Non potuit, inquit, meliùs laqueus conteri, nisi prædam aliquam diabolo demonstrasset: vt dum ille festinaret ad prædã, suis laqueis ligaretur. vt ego possim dicere: laqueos parauerunt pedibus meis, & ipsi inciderunt in eos. Quæ potuit esse præda nisi corpus? Oportuit igitur hanc fraudem diabolo fieri, vt susciperet corpus Dominus Iesus; & corpus hoc corruptibile, corpus infirmum, vt crucifigeretur ex infirmitate. Ad similem & diuus Cyrillus modum: Quoniam, inquit, non poterat aliter humanum genus

Circa principium, lib. 4. in Lucam.

Libro 4. in Ioan. cap. 1.

ex mor-

ex morte, in quam cecidit, ad vitam resurgere, nisi Filius Dei homo factus esset; im minebat autem propter crudelitatem Iudæorum mors acerbissima: idcirco quod per se non voluntarium homini fuit, voluntarium fecit. id enim natura diuina, ex misericordia sua volebat. nam opifex omnium sapientia, id est, Filius Dei, quod diaboli malitia præparauerat, crudelem dico eius in carne mortem, id salutis viam, id vitæ ianuam effecit. Ita in contrarium spes diaboli versa est, vt vix post hæc cognouerit durum sibi fuisse aduersus Deum pugnare. Quod mihi videtur Psalmista subaperuisse, cum de Christo & diabolo dicat: In laqueo suo humiliabit eum. Nam mortem quasi laqueum, Christo diabolus præparauerat: sed in ipso laqueo suo humiliatus est; mors enim in morte Christi destructa est, & tyrannus cecidit, qui se id passurum non formidabat. Hæc illi. Itaque diuinę sapientię miro consilio ludificatus princeps tenebrarum, nesciuit quis aut quātus esset Christus. vnde Paulus de seculi principibus, hoc est, dæmonibus: Si cognouissent, inquit, nunquā Dominum glorię crucifixissent. Id ipsum testatur & Ignatius in Epistolis, & Leo in sermonibus sæpe. Ac nono quidem in ijs qui sunt de passione Domini, sic expressum reliquit: Nec ipse, inquit, diabolus intellexit quod sequendo in Christum, suum destrueret principatum. Qui antiquæ fraudis iura non perderet, si se à Domini Iesu sanguine contineret. Sed malitia nocendi auidus dum irruit, ruit: dum capit, captus est: dum persequitur mortalem, incidit in Saluatorem. Hic ergo videre licebat Dauidem, specie quidem & statura pusillum, sed ope diuina fortem; armis penè nullis instructum, sed diuino præsidio munitissimum: congredientem cum gigante Goliath, ingentis magnitudinis viro, assuetoque bellis. latebat enim in exiguo corpusculo diuina virtus, ad gigantem debellandum. quæ si ante certamen

Psalm. 9.

1. Cor. 2.

*Ad demones
reclit Pauli
lorum S. Leo
serm. 18. de
passione Do-
mini.*

fese

sefe prodidisset, nulla futura fuisset, hoste fugitante, victoria. Sic Dominus insidiis occultavit quis esset, ne si id cognosceretur, impediretur opus redemptionis nostræ. Nam ex insidiis adoriri hostem, aliquando infirmitatis est argumentum, quando palam congredi non audemus. aliquando verò prudentiæ est maximæ: ne videlicet si quis aperto Marte cōgrediatur, seq. ipsum aperiat, sine cōsuetu hostis abscedat. Ita enim si scilicet diabolus eum quem persequabatur, esse Dei Filium, facillè molliuisset humana quadam māsuetudine Phariseorum & Scribarum animos, vt à persequendo desisterent, quemadmodū id expressum est à diuo Leone Serm. 11. de Passione Domini. Si enim, inquit, crudelis & superbus inimicus consilium misericordie Dei nosse potuisset, Iudæorum animos mansuetudine potiùs temperare, quàm iniustis odiis studiuisset accendere: ne omnium captiuorū amitteret seruitutem, dum nihil sibi debentis, persequitur libertatem. Hæc Leo. Magnæ quoque sapientiæ est, sic astu rem tractare, vt tum vincatur hostis, cū sibi vicisse videatur, sic actū & à Christo. arbitratus est diabolus se vicisse Christum, affixus cū esset cruci, probroso supplicij genere: atqui per hoc ipsum Christus victor erat diaboli, sic demum persoluto Patri pretio redemptionis nostræ. Cuius rei discipuli quoque ipsi cū adhuc essent ignari, querula voce colloquebantur, dicentes mortuo Christo: Putabamus quòd ipse redempturus esset Israël. Nesciebant videlicet eo ipso Christum redemptorem futurum, quo mortem pro nobis oppeteret. Cū se igitur diabolus Christo mortuo, superiorem euasisse putaret; ipsa morte prostratus est, victusque eo ipso quo se non dubitabat esse victorem. Vnde ad Colossenses cap. 2. beatus Apostolus non abs re triumphum, quē sibi Christus in cruce peperit, magnificè prædicat, ac si crux quæ plena erat dedecoris,

*Cōsule eundem
Serm. 18. de
pass. Domini.*

ris, conuersa esset in currum triumphalem: Exspolians, inquit, principatus & potestates, traduxit palàm confidenter, triumphans eos in semetipso: palàm videlicet demonstrans victos esse & deiectos. Quia cùm exaltatus fuero, inquit, tum omnia traham ad meipsum. hïc Sampson verus apparuit, qui eo maximè hostes strauit, quo mortuus est. Tertio prudentiæ militaris magnæ iudicari solet, in angustiis rerum penèque salute desperata, stratagemate quodam & noua mirandaque ratione, salutem recuperare, & vincere hostem. Sic Christus desperatissima re, stratagema inuenit. Eratenim alioqui desperatum de salute humani generis, tot adhibitis frustra remediis. Namque non Leuita, non Sacerdos præteriens sanauit: nihil baculus Helisei valuit; nulla profuit philosophia; non lex, non timor, non natura suffecit. Quod enim remedium adferas mortuo? nunquid illum medici suscitabunt? valebat interim ac dominabatur lōgè lateque hostis diabolus, & tetrum cum morte peccatum. Quòdnam ergo stratagema excogitauit Dominus? factus est Deus homo, crucifixus est, & mortuus. Hoc verò quis non protinus iudicet esse ridiculum? Speciem magnæ procul dubio stultitiæ præ se ferebat ea ratio liberandi. vnde est à philosophis & hominibus aliis sæpe derisa. Sed quod stultum est Dei, sapientius est hominibus, *1. Cor. 1.* (inquit beatus Apostolus) & quod infirmum est Dei, fortius est atque ad salutem parandã præsentius, quàm quicquid omnino forte ac magnificum, humanum aut angelicū excogitare possit ingenium. Quid enim fortius Domini manu, quæ mundum vicit, non ferro armata, sed ligno transfixa? hïc cernere licet stratagema Gedeonis, de quo in libris Iudicum scriptum sic est, cap. 7. Diuisitque Gedeon trecentos viros in tres partes, & dedit tubas in manibus eorum, lagenasque vacuas, ac lampades in medio lagenarum. Et dixit ad
eos:

eos:

eos: Quod me facere videritis, hoc facite. ingrediat
 partem castrorum, & quod fecero sectamini. Quan-
 do personuerit tuba in manu mea, vos quoque per ca-
 strorum circuitum clangite, & conelamate Domino
 & Gedeoni. Ingressusque est Gedeon & trecenti viri
 qui erant cum eo in partem castrorum, incipientibus
 vigiliis noctis mediæ: & custodibus fuscitatis, cœpe-
 runt buccinis clangere & complodere inter se lagenas.
 Cumque per gyrum castrorum in tribus personarent
 locis, & hydrias confregissent, tenuerunt sinistris ma-
 nibus lampades, & dextris sonantes tubas: clamave-
 runtque, Gladius Domini & Gedeonis, stantes singu-
 li in locum suum per circuitum castrorum hostilium.
 Omnia itaque castra turbata sunt, & vociferantes vlu-
 lantesque fugerunt; & nihilominus insistebant trecen-
 ti viri buccinis personantes. Er ad eum quidem modum
 se habet historia. Vbi lagenæ fragiles erant, luteū forti-
 figmētum, quæ lumen ne conspici posset contegerent,
 relicto foramine per quod lampades exspirarent, &
 nimirum ijs confractis, repente promicaret lumen.
 Atque isto modo & sonitu repentino tubarum, & cla-
 moribus militum, ac subito fulgore lampadum con-
 territi turbatique hostes, iam euigilantes, in fugam
 sese conuerterunt. Quid autem lagenæ fragiles, nisi
 Christi sacrum, sed mortale, corpus? quid lagenarum
 inter ipsas complosio, qua etiam illæ confractæ
 sunt, nisi violenta Christi mors, qua fragilis est & in-
 firma naturæ compositio resoluta? quid delitescens
 intus lumen, quod se postea protulit hostesque turba-
 uit, nisi diuinitas, cuius in Christo plenitudo habita-
 bat, quæ sibi fugatis hostibus mundum Christo motu
 tuo subiugauit? Quid denique clangor sonitusque tu-
 barum, nisi prædicatio Apostolorum, cuius ministerio
 tantam nossemus hic Gedeon Christus Dominus, victo-
 riam de hostibus reportauit? Comparatum autem id
 fuisse

fuisse ad præfigurandam eam liberandi generis nostri rationem, qua Dominus est usus, perspicuum est ex Isaia Propheta cap. 9. vbi dicitur, Sceptum exactoris eius superasti, sicut in die Madian, id est, quomodo Gedeone duce fuerunt Madianitæ superati, ita à Christo superatus est diabolus. Quarto sapiens medicus censetur is, qui ita norit ad vulnera & morbos medicamenta & emplastra accommodare, vt & maximè valeant ad curandum, & apta quædam compositio ligaturæ pulchritudoque existat. Sic Christus, tanquam medicus sapientissimus, modò per contraria, modò per similia rem gerendo, adhibuit (& aptissimè quidè) ea quæ maximam vim haberent ad medelam animis nostris adferendam, de quo præclare Augustinus capite decimoquarto libri primi de doctrina Christiana: Quemadmodum medici, inquit, cum alligant vulnera, non incompositè, sed aptè id faciunt, vt vinculi utilitatem quædam etiam pulchritudo consequatur: sic Medicina Sapientiæ per hominis susceptionem nostris est accommodata vulneribus, de quibusdam cõtrariis curans, & de quibusdam similibus. Sicut etiam ille qui medetur vulnere corporis, adhibet quædam contraria, sicut frigidum calido, vel humidum sicco, vel quid aliud eiusmodi: adhibet etiam quædam similia, sicut linteolū vel rotundo vulnere rotundū, vel oblongum oblongo, ligaturamque ipsam non eandem membris omnibus, sed similem similibus coaptat: Sic Sapiencia Dei hominem curans, seipsam exhibuit ad sanandum: ipsa medicus, ipsa medicina. Quia ergo per superbiam homo lapsus est; humilitatem adhibuit ad sanandum. Serpentis sapientia decepti sumus, Dei stultitia liberamur. Quemadmodū autem illa sapientia dicebatur, erat autē stultitia contemnētibus Deum: sic ista quæ vocatur stultitia, sapientia est vincētibus diabolum. Nos immortalitate malè vsi sumus, vt moreremur:

P

xeremur:

reremur: Christus mortalitate bene usus est, ut viveremus. Corrupto animo feminæ, ingressus est morbus: integro corpore feminæ, processit salus. Ad eadē contraria pertinet, quod exemplo virtutum eius, vitia nostra curantur. Iam verò similia, quasi ligamenta membris & vulneribus nostris adhibita, illa sunt: quod per feminā deceptos, per feminam natus, homo homines, mortalis mortales, mortuus mortuos liberavit. Idem explicatū reperies sermone quinto de Natiuitate apud Leonem disertissimè sub finem. Atque hæc Baruch potissimum spectauit in Sapia, quod per illā Deus repararit hominem, cuius salus in desperatione posita videretur. Tale igitur opus aptè admodum Verbo Dei & Sapientiæ congruebat, ut ex ipso etiam opere ipse peculiariter Sapientiæ nomen sortiretur.

CAPVT XIII.

Cum presentissimam hanc & sapientiæ plenam liberandi hominis rationem in finem vsque seculorum distulerit Deus, quamnam dilationis eius causam nonnulli aliquando reddiderint.

HABET etiam illa quæstio, præterquam quod huic pertineat, non inutilem neque iniucundam considerationem: Cur ad hominum liberandum genus, non à principio uenerit Christus, sed sub finem seculorum. id quod à Gentilibus olim philosophis, religionem Christianam iridentibus, quærebatur. Si Christus salutis uiam se dicit, gratiam & ueritatem; in seque solo ponit animis sibi credentibus reditum: quid egerunt tot seculorum homines ante Christum? Quare saluator qui dictus est, sese tot seculis subduxit? Hæc de Porphyrio, inquit Augustinus, tanquam validiora decreta proponit. Meminit & Hieronymus Porphyriane huius obiectionis: Quid necesse fuerit Christum in ultimo uenire tempore, & non priusquam innume-

Epist. 49. q. 2.

rabilis